

när de båda i allt väsentligt är överens, och, inte minst, när USAs utrikespolitiska linje mer sammanfaller med det svenska folkrättsförsvaret än med tidigare års kalla krigetpositioner. Utgångspunkten såväl för svensk neutralitet – i förhållande till vad? – som för den därav beroende aktivismen har dramatiskt förändrats under de senaste händelserika åren.

Fortfarande finns dock inslag i den svenska politiken som till sin karaktär går på tvärs mot de internationella trenderna, och dessutom ger tydliga påminnelser om det regerande partiets ideologiska hemvist. Det mest avslöjande exemplet på de kvardröjande socialistiska böjelserna inom svensk utrikespolitik är stödet till den diktatoriska kubanska regimen, som

Sverige ännu in på 1990-talet förser med biståndsmedel även efter det att andra reformistiska europeiska partier, som spanska PSOE, flyr Fidel Castros hårdnackade stalinism.

Med detta i tankarna får Sten Anderssons självvironiska uttalande på UI konferensen 1988 att "om Sverige inte har någon utrikespolitik nu för tiden, så präglas den iallafall av stor kontinuitet" en delvis annan mening än den som troligen var avsedd. Ännu på 1990-talet är vårt lands utrikespolitik att betrakta som både svensk och socialdemokratisk, med en blandning av nationella och ideologiska rötter. Men måhända med allt mindre av det senare allteftersom tiden går.

GUNNAR DAHMÉN:

Sanning eller myter?

"Synd på en så bra präst att han fått det där med kvinnliga präster på hjärnan", suckar lekmannen och hoppas ändå att prästen liksom kyrkofolket ska vänja sig vid det nya och ovana. En fåfång förhoppning. Tanken att prästens ämbete är en Kristusrepresentation och därmed mannen förbehållet är en grundtanke i motståndet mot kvinnliga präster. En tanke med kyrklig tradition men utan hemort i evangelisk kristendom. Luther skulle gripit efter bläckhornet om han fått höra sådan lära.

Dag Sandahl: **Sann myt – en sorts kristendomsbok.** Norstedts 1990

"Jag tror att vi i första hand måste upprätta kyrkans ämbetsbärare", heter det i en nyutkommen bok av Dag Sandahl, prost i Kalmar, teologie doktor, språkrör för den kyrkopolitiska rörelse som kallar sig Synoden. Som rebell åtnjuter han stor popularitet och kan inte klaga över att inte få komma till tals. "Sann myt – en sorts kristendomsbok" kan betraktas som ett her-

dabrev från en av synodens biskopar om man så får kalla dem även om staten inte ger dem något stift. Herdabrevet är en blandning av kyrkohistoriska översikter och kommentarer till dagsläget. I flera avseenden tankeväckande, provocerande men fastlåst i den syn på prästämbetet som isolerar honom och hans meningsfränder.

Anpassning kan betyda feg opportunism och principlöshet och Sandahl kämpar som ett lejon mot kyrkans anpassning till den världsliga makten och åtskilliga företeelser i tidsandan. Men anpassning kan också betyda nytänkande, reformation eller aggiornamento för att tala med Vatikankonciliet. Eller varför inte perestrojka? Själv anpassar han sig till en prästkyrka och en kyrkosyn som icke är evangelisk. Han har fromhetsideal som hör en gången tid till hur hedervärda de än kan te sig. Om kyrkan ska utgöra en församling som ordet betyder och man önskar aktiva lekmän måste de också ha befogenheter. Nathan Söderblom hade icke kyrkans röster när han blev ärkebiskop och det finns senare exempel på kyrklig oro för allt som kan rubba en tradition, den må vara aldrig så förankrad i Fädernas kyrka.

I sin kyrkohistoriska utblick finner Sandahl att väckelsen som tog gestalt i frikyrkorna, Viktor Rydbergs kristna idealism och rena sekularismen samverkat i att bryta kyrkans lära och auktoritet. Nu har väckelsen slocknat, Rydberg tillhör litteraturhistorien men kvar står ruinerna av en kyrka. Väckelsen och Rydberg ville väl och gjorde väl men bara för en tid. Skolöverstyrelsen har sedan hjälpt till att betrakta kristendomen som bara en variant av religion där den ena är lika god som den andra. Kristendomskritiker som Bengt Lidforss och Ingemar Hedenius visar Sandahl sin uppskattning därför att de tvingat kyrkan besvara "grundläggande frågor".

Vare sig man instämmer eller reagerar mot Sandahls "teser" står ändå kvar en syn på kyrka och präster som är mera katolsk än evangelisk. Att återropa Martin Luther är farligt för vem har mera brutit med traditionen än just han? Det folkliga gensvar som Luther fick på sin tid kan endast förklaras med att man var trött på en prästkyrka, där präster och munkar betraktades som ett fack med ombudsmän som direkt eller indirekt ville bestämma allt själva och stelnat i ett vanetänkande.